

[Justitsministeren.]

Efter de gældende regler kan *anholdelse* foretages af retten, politiet og private. Lovens udgangspunkt er, at det er retten, der træffer beslutning om anholdelse, men i praksis er det imidlertid undtagelsen, at rettens beslutning indhentes, når der ikke er tale om en sigtets udeblivelse fra et retsmøde. Dette skyldes, at øjemedet med anholdelsen i langt de fleste tilfælde vil forspildes, hvis politiet skal afvente en forudgående retsbeslutning. En retsbeslutning på dette stadium af sagen er næppe heller af større værdi for retssikkerheden, idet retten kun vil have begrænsede muligheder for at efterprøve politiets oplysninger om anholdelsens nødvendighed. Forslaget er opbygget i overensstemmelse hermed, således at kompetencen til at foretage anholdelse flyttes fra retten til politiet. Samtidig foreslås en forenkling af reglerne om anholdelse.

Strafferetsplejeudvalget har i forbindelse med behandlingen af reglerne om *varetægtsfængsling* gennemgået den kritik, som har været rejst mod den gældende praksis med hensyn til anvendelsen af dette retsmiddel. Det har først og fremmest været gjort gældende, at varetægt anvendes i videre omfang end fornødent, eller i hvert fald i situationer, der ikke er dækket af fængslingsbetingelsernes ordlyd. Kritikken har tillige rettet sig mod varetægtsfængslingernes varighed og mod, at begrundelserne for retternes fængslingskendelser er for summariske.

Hvad angår spørgsmålet om *antallet af varetægtsfængslinger* anfører udvalget, at antallet i forhold til omfanget af den opklarede kriminalitet er mindre i dag end på noget tidligere tidspunkt inden for de sidste 40 år, for hvilke man har tilgængelige statistikker. De foretagne undersøgelser giver endvidere ikke grundlag for den antagelse, at varetægtsfængsling anvendes væsentligt mere her i landet end i de fleste andre europæiske lande.

Med hensyn til *varigheden af varetægtsfængslinger* viser de foreliggende oplysninger, at varigheden af den enkelte varetægtsfængsling er blevet ca. fordoblet i de sidste 40 år. Den gennemsnitlige varighed ligger nu på 50-60 dage. Dette gennemsnit påvirkes i særlig grad opad af ankesager og sager, i hvilke der foretages mentalundersøgelse.

Ved udformningen af reglerne om vare-

tægt må der lægges afgørende vægt på hensynet til individets retsbeskyttelse. Dette hensyn kan imidlertid ikke være eneafgørende. Også hensynet til en rimelig effektivitet i bekæmpelsen af kriminalitet må tilgodeses. En væsentlig indskrænkning i adgangen til at iværksætte varetægt vil begrænse mulighederne for at modvirke kriminalitet, at opklare forbrydelser og at gennemføre forfølgningen til dom. En sådan indskrænkning vil dermed forringe de lovlige borgers beskyttelse mod kriminalitet. Man kan ikke se bort fra, at der — måske bortset fra 1975 — i de senere år er sket en stigning i kriminaliteten, og at kriminaliteten i kvalitativ henseende udvikler sig i en alvorlig retning.

Forslaget opretholder på denne baggrund de gældende varetægtsbetingelser, idet der dog er foretaget en del ændringer, hovedsagelig med henblik på at begrænse anvendelsen af varetægt eller præcisere reglerne indhold. Det kan bl. a. nævnes, at den grundlæggende varetægtsbetingelse, at der skal være konkret forskyldt straf af fængsel, suppleres med en regel, hvorefter varetægt kun kan iværksættes, hvis den påsigtede lovovertrædelse er af en sådan grovhed, at strafferammen omfatter fængsel i 1 år og 6 måneder eller mere. Endvidere præciseres, at frihedsberøvelsen — også med hensyn til dens varighed — ikke må stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, der kan ventes.

På enkelte punkter betyder forslaget en udvidelse af de gældende fængslingsbestemmelser. Bl. a. med henblik på at øge politiets muligheder for at bekæmpe organiseret bande- og bagmandsvirksomhed foreslås bestemmelsen om varetægt på grund af faren for tilintetgørelse af beviser m. v. udvidet, således at varetægt også kan foretages, når der er grund til at frygte, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgning ved at advare andre, der eventuelt senere kan inddrages i sagen.

Udvalget havde foreslået indførelse af en ny fængslingsgrund, der giver mulighed for varetægtsfængsling i indtil 7 dage, når sigtede er pågrebet på fersk gerning og sagens omstændigheder giver grundlag for mistanke om, at han har begået andre tilsvarende lovovertrædelser. Denne regel er ikke medtaget i forslaget.